

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ

Ένα πρόγραμμα που ενώνει

Δεκαπέντε χρόνια λειτουργίας έκλεισε φέτος το Πρόγραμμα για την Εκπαίδευση των Παιδιών της Μουσουλμανικής Μειονότητας στη Θράκη. Αν αξίζει να γιορτάσουμε τα γενέθλιά του, είναι γιατί το πρόγραμμα έδειξε ότι, σε πείσμα των καιρών, θαύματα γίνονται

Του Δημήτρη Αγγελίδη

Mέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1990, η πολιτική περιθωριοποίησης της μειονότητας που εφάρμοζε το ελληνικό κράτος (ας μην ξεχνάμε την μπάρα-όνειδος του μειονοτικού χωριού Ξήνος, που για τη διασχίσεις ήθελες άδεια από τον στρατό) είχε ως αποτέλεσμα να μένουν έξω από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα τα παιδιά της μειονότητας.

Εχόντας μητρική τους γλώσσα τα τουρκικά, τα πομάκια ή τη ρομανί, μεγαλώνοντας πολλά από αυτά σε απομονώμένα χωριά, χωρίς πολλές επαφές με ελληνόφωνους, δεν ολοκλήρωναν την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση σε ποσοστό μεγαλύτερο από το 65% κατέλαστα έμπαναν στο ελληνικό πανεπιστήμιο.

Τα μειονοτικά σχολεία, που προβλέπονταν από τη Συνθήκη της Λωζάνης (κάποια μαθήματα στα τουρκικά, άλλα στα ελληνικά), περισσότερο δυσκολεύεντα παρά διευδύνουν τη μάθηση το ίδιο και τα σχολικά βιβλία, τα οποία έχουν οι μαθητές σε δήλη την Ελλάδα, που απειθύνονται σε ελληνόφωνα παιδιά αλλά δεν βοηθούν τους μαθητές που δεν έχουν μητρική γλώσσα τα ελληνικά.

Η πολιτική αυτή δεν βοήθουσε την ενσωμάτωση της μειονότητας στο ελληνικό κράτος, αντιθέτως, την έσπρωψε στα χέρια της Τουρκίας. Η Ελλάδα αποφάσισε να δοκιμάσει σταδιακά έναν άλλο δρόμο, της ένταξης αντί του αποκλεισμού της μειονότητας. Καρότης της νέας πολιτικής ήταν το Πρόγραμμα και η εκπαιδευτική φιλοσοφία που υιοθετήσε.

Νέα βιβλία, εκπαιδευτικό υλικό και επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην αρχή της διδασκαλίας των ελληνικών ως ζένης γλώσσας, προσαρμοσμένης στις πραγματικές ανάγκες αυτών των παιδιών. Και για τις ώρες εκτός σχολείου, πολιτιστικά κέντρα, τα γνωστά ΚΕΣΠΕΜ (κέντρα Στήριξης Προγράμματος Εκπαίδευσης Μουσουλμανόπαιδων), με βιβλιοθήκες, υπολογιστές, δημιουργικά εργαστήρια, πρωσπατικό από χριστιανούς και μουσουλμάνους και πρόσβαση σε απομακρυσμένα χωριά με ειδικές κινητές μονάδες-βανάκια.

Οι αριθμοί είναι εντυπωσιακοί. Από το 1997, η διαρροή των παιδιών της μειονότητας από την υποχρεωτική εκπαίδευση μειώθηκε τουλάχιστον στο μισό και η πρόσβαση τους στις άλλες βαθμίδες αυξήθηκε κατά πολὺ: 170% στο γυμνάσιο, 440% στο λυκείο και 608% στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ποσοστό που οφείλεται επίσης στην ειδική ποσόστωση που θεωρίστηκε για τα παιδιά της μειονότητας ώστε να αντισταθμίσουν τις ιδιαίτερες δυσκολίες που έχουν στη γλώσσα.

Σήμερα, έχει αυξηθεί κατά πολύ ο αριθμός των παιδιών της μειονότητας που φοιτούν στην ελληνική μέση εκπαίδευση: στα δημοτικά 400%, στα γυμνάσια 225% και στα λύκεια 50%.

Τα στοιχεία διαψεύδουν τις κατηγορίες για σπατάλη πόρων και τις άλλες, εθνικιστικής και μισαλδούδης προέλευσης, αιτιάσιες. Άλλα δεν είναι μόνο οι αριθμοί. Το πρόγραμμα έφερε ποιο κοντά χριστιανούς και μουσουλμάνους, έδειξε στη μειονότητα ότι μπορεί να εμπιστευτεί το ελληνικό κράτος.

Γι' αυτό και, όπως λένε σήμερα στην «Εφ.Συν.» η Αννα Φραγκουδάκη και η Θάλεια Δραγώνα, που είχαν την ιδέα του προγράμματος και αποτελούν μέχρι σήμερα την ψηφή τους, όπως και Σερίφη Σιράκ, μέλος της μειονότητας, τριτοετής φοιτήτρια φέτος στο Παιδαγωγικό του Πανεπιστημίου Αθηνών, η φετινή επέτειος έχει ιδιαίτερη σημασία: Μέσα στο κλίμα μισαλδούδης που φαίνεται να γενικεύεται, το πρόγραμμα δείχνει ότι το εθνικό συμέρον περνά μέσα από τον σεβασμό των δικαιωμάτων όλων των πολιτών.

Στις θερινές κατασκηνώσεις των Δημιουργικών Εργαστηρίων Νέων τα παιδιά μαθαίνουν να βρίσκουν τα νήματα που τους ενώνουν, ανεξάρτητα από τη διαφορετική θρησκεία και γλώσσα τους.

Φωτογραφία: Μάριος Βαθοδούλου

ΣΕΡΙΦΗ ΣΙΡΑΚ

«Οφείλω ένα κομμάτι του εαυτού μου στο πρόγραμμα»

Hεριφέ Σιράκ γεννήθηκε σε μειονοτικό χωριό δίπλα στην Ξάνθη, από οικογένεια Πομάκων. Γνώρισε το πρόγραμμα το 2002, στον πέμπτο χρόνο λειτουργίας του, όταν η ίδια ήταν δέκα χρόνων. Δεν μετείχε στα προγράμματα εκμάθησης ελληνικών -ήξερε να μιλά ελληνικά από το σπίτι- αλλά συμμετείχε στις σιμάδες δημιουργικής απασχόλησης παιδιών και εφήβων του Προγράμματος. Σήμερα προσφέρει τις υπηρεσίες του στο πρόγραμμα ως εμψυχώτρια των ομάδων του.

Εχεις ζήσει το πρόγραμμα και από τις δύο πλευρές, όντας παιδί και σήμερα δουλεύοντας με τα παιδιά των ομάδων εμψυχώστρις. Τι είναι το πιο σημαντικό που προσφέρει το πρόγραμμα;

Αλλαξεις το τρόπος που έβλεπες τα παιδιά από τις χριστιανικές οικογένειες;

Εγώ προσωπικά όχι τόσο, μου ήταν κάτι συνηθισμένο. Το δικό μου χωρίστηκε οικογένεια σε διαφορετικές κατηγορίες και γλώσσες. Το πρόγραμμα με την ξένη γλώσσα και την ιδέα της διαφορετικότητας μετατρέπει την αρνητική στην θετική. Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Πήγας σε ελληνικό γυμνάσιο και λύκειο και πειράστηκα στην ιδέα της διαφορετικότητας.

Στην ιδέα της διαφορετικότητας ήταν η πρώτη μέρα μου στην Ελλάδα.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητική στην θετική.

Είχα την ιδέα της διαφορετικότητας να μετατρέπει την αρνητι